

Ezginin taşıdığı değerler: Kùltùrel değerler eğitimi bağlamında geleneksel Tùrk mùzięi

The values carried by melody: Traditional Turkish music in the context of cultural values education

Zafer Eren^{1*} , Ali Nùnukoęlu²

¹ Bayburt University, Faculty of Art and Design, Music Department, Bayburt, Tùrkiye

² Kilis 7 Aralık University, Turkish Music State Conservatory, Turkish Music Department, Kilis, Tùrkiye

Özet: Bu çalışmanın amacı kùltùrel değerler eğitimi bağlamında geleneksel Tùrk mùzięi üzerine bir değerlendirme yapmaktır. Geleneksel Tùrk Mùzięi köklü kùltùrel değerlerin taşıyıcısı olarak önemli bir yer tutar. Bu mùzik türünün temel unsurlarını anlamak, kùltùrel aktarım süreçlerini kavramakta büyük önem taşır. Günümüzde Kùltùrel Değerler Eğitimi ve Geleneksel Tùrk Mùzięi, kùltùrel değerler üzerinde dönüştürücü bir etki yaratmaktadır. Bu süreçte Geleneksel Tùrk mùzięi, kùltùrel kimliğin korunması ve değerlerin yeni kuşaklara aktarılması açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Geleneksel mùzięin eğitim ortamlarında bilinçli ve planlı şekilde kullanılması, kùltùrel değerler eğitiminin güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada geleneksel Tùrk mùzięi, kùltùrel değerler eğitimi açısından ele alınmaktadır. Kùltùrel değerlerin bireylere kazandırılmasında sanatın ve özellikle mùzięin önemli bir araç olduğu kabulünden hareketle, geleneksel Tùrk mùzięinin eğitsel işlevi incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; alan yazındaki kitaplar ve akademik makaleler taranarak betimsel içerik analizi yapılmıştır. Bulgular, geleneksel Tùrk Mùzięinin sevgi, saygı, hořgörù, dayanışma, sabır ve aidiyet gibi temel kùltùrel değerlerin aktarılmasında etkili bir eğitim aracı olduğunu açıkça göstermektedir ve bu yönüyle eğitsel süreçlere katkı sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kùltùrel değerler eğitimi, geleneksel Tùrk mùzięi, makam, halk mùzięi, tasavvuf

Abstract: The aim of this study is to make an evaluation of traditional Turkish music within the context of cultural values education. Traditional Turkish Music holds an important place as a carrier of deep-rooted cultural values. Understanding the fundamental elements of this music genre is of great importance in comprehending processes of cultural transmission. Today, cultural values education and Traditional Turkish Music create a transformative impact on cultural values. In this process, Traditional Turkish Music plays a significant role in preserving cultural identity and transmitting values to new generations. The conscious and planned use of traditional music in educational settings contributes to strengthening cultural values education. This study examines traditional Turkish music in terms of cultural values education. Based on the idea that art and especially music play a significant role in teaching cultural values, the educational function of traditional Turkish music is analyzed. A qualitative research method was adopted, and a descriptive analysis was conducted through a review of academic books and articles. The findings indicate that traditional Turkish music serves as an effective educational tool in transmitting fundamental cultural values such as love, respect, tolerance, solidarity, patience, and a sense of belonging.

Keywords: Cultural values education, traditional Turkish music, mağam, folk music, Sufism

Citation: Eren, Z & Nùnukoęlu, A. (2026). The values carried by melody: Traditional Turkish music in the context of cultural values education. *International Journal of Communication and Art*, 7(17), 57-65.

Extended Abstract

Traditional Turkish Music (TTM) represents a significant cultural heritage that functions not only as an artistic expression but also as a powerful medium for the transmission of cultural values. In contemporary educational discourse, cultural values education has gained increasing importance in fostering socially responsible, culturally aware, and ethically grounded individuals. Within this context, music—due to its affective and expressive nature—emerges as a particularly effective tool in facilitating value acquisition. This study examines the role and function of Traditional Turkish Music in cultural values education, focusing on its potential to transmit and reinforce fundamental societal values.

The primary aim of this research is to explore how Traditional Turkish Music contributes to the transmission of cultural values and to evaluate its role within educational processes. The central research question guiding the study is: What is the role of Traditional Turkish Music in the context of cultural values education? Grounded in the assumption that art—and especially music—plays a vital role in shaping individuals' emotional and moral development, the study investigates the educational function of TTM through a qualitative lens.

This research adopts a qualitative research design based on document analysis. Relevant academic books, peer-reviewed articles, and scientific publications related to music, culture, and values education were systematically reviewed. Data were analyzed using descriptive and content analysis techniques. Through an inductive approach, themes were identified by coding and categorizing recurring concepts within the literature. This methodological framework allows for a comprehensive and in-depth understanding of the relationship between Traditional Turkish Music and cultural values education.

The findings of the study reveal that Traditional Turkish Music plays a central role in reinforcing social identity, cultural continuity, and a sense of belonging. As a form of cultural expression shaped by historical, social, and spiritual experiences, TTM reflects the collective memory of society. The integration of poetry and melody strengthens individuals' emotional connection to their cultural roots, thereby enhancing their sense of identity and belonging. In this respect, music serves not only as a means of artistic expression but also as a symbolic system through which cultural meanings are constructed and transmitted.

Another important finding concerns the ethical, aesthetic, and moral dimensions of Traditional Turkish Music. Beyond its aesthetic structure, TTM embodies ethical principles and social values embedded in its lyrical content and performance practices. The interaction between aesthetic appreciation and moral understanding enables individuals to internalize values such as respect, tolerance, humility, and responsibility. This dual function highlights the importance of integrating both the aesthetic and ethical aspects of music in educational settings to foster holistic development.

The study also emphasizes the richness of TTM in terms of its diverse musical forms and content. Turkish folk music, classical Turkish music, and Sufi music each contribute uniquely to values education. Folk songs (*tùrkùs*) often address themes such as love, solidarity, patriotism, and family bonds, while lullabies and laments foster empathy, compassion, and patience. Similarly, Sufi music, through hymns and spiritual compositions, conveys universal values such as love, tolerance, and inner peace. Moreover, the *maqam* system in TTM, which is associated with specific emotional expressions, plays a significant role in reinforcing affective learning by linking musical structures with emotional and moral experiences.

In addition, the study identifies various applications of Traditional Turkish Music within the Turkish education system. These include the use of traditional instruments in music classes, incorporation of folk songs in school choirs, and integration of cultural performances such as folk dances into school activities. Such practices contribute to strengthening students' cultural awareness and fostering a deeper appreciation of their heritage. Furthermore, the use of digital platforms and museums has expanded the accessibility of traditional music, enabling broader dissemination and engagement with cultural content. Digital tools, virtual exhibitions, and multimedia resources offer innovative opportunities for integrating Traditional Turkish Music into contemporary educational contexts.

Comparative perspectives indicate that many countries utilize their traditional music as a means of preserving and transmitting cultural values. Examples from Japan and European countries demonstrate that traditional music education can effectively support cultural sustainability. In this regard, Turkey's rich musical heritage presents significant potential for strengthening cultural values education through systematic and structured educational practices.

Despite these findings, the study also highlights a notable limitation in the existing literature: the predominance of theoretical and descriptive studies, with a relative lack of empirical and practice-based research. There is a clear need for more experimental and applied studies that investigate how Traditional Turkish Music can be effectively integrated into educational curricula and what specific outcomes it produces in terms of value acquisition.

In conclusion, Traditional Turkish Music emerges as a powerful and multifaceted tool in cultural values education. Its lyrical richness, emotional depth, and cultural significance enable the transmission of fundamental values such as love, respect, tolerance, solidarity, and patience. However, to fully realize its potential, it is essential to incorporate TTM into educational processes in a systematic, conscious, and pedagogically informed manner. Future research should focus on developing and testing practical models and instructional strategies that integrate Traditional Turkish Music into values education across different educational levels. In doing so, music can continue to serve as a vital bridge between past and present, ensuring the sustainability of cultural identity and shared values.

Giriş

Değerler eğitimi, bireylerin toplumsal yaşamla uyumlu, sorumluluk sahibi ve kùltùrel kimliğinin farkında bireyler olarak yetişmesini amaçlayan önemli bir eğitim alanıdır. Kùltùrel değerlerin aktarımında aile ve okul kadar sanatın da etkili bir rolù bulunmaktadır. Özellikle mùzik, duygulara doğrudan hitap etmesi nedeniyle değerler eğitimi açasından güçlü bir araç olarak öne çıkmaktadır (Behar, 2006).

Kùltùrel değerler eğitimi, bireylerin toplumun ortak değerlerini benimsemesini ve bu değerleri davranış hâline dönüştürmesini hedefler. Eğitim sürecinde bilişsel öğrenmenin yanı sıra duyuşsal alanın da desteklenmesi gerekmektedir. Mùzik, duyuşsal öğrenmeyi güçlendiren yapısı sayesinde değerler eğitimi sürecinde etkili bir araçtır (Yöre, 2011).

Geleneksel Tùrk mùziđi, yüzyıllar boyunca nesilden nesile aktarılan ve çeşitli bölgelerin özgün kùltùrel unsurlarını yansıtan zengin bir mùzik geleneğidir. Bu mùzik türü, sadece estetik bir unsur değil, aynı zamanda toplumsal hafıza ve kimlik bağlamında da büyük bir öneme sahiptir. Mùzik aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılan değerler, bireylerin kendi kùltùrel kimliklerini şekillendirmelerinde güçlü bir araç olmuştur. Ayrıca, geleneksel Tùrk mùziđi, dil, şiir ve ritim unsurlarını iç içe kullanmasıyla, kişisel ve toplumsal duyguların, hikâyelerin ve tarihsel olayların anlatımında özgün bir iletifim biçimi sunar (şakalar, 2024).

Bu bağlamda, mùziđin kùltùrel aktarım sürecinde oynadığı rol hem tarihsel hem de güncel perspektiflerle ele alınmalıdır. Geleneksel mùzik eserleri, toplumun yaşam biçimlerini, inançlarını ve değer sistemlerini yansıtarak, güçlü bir kùltùrel bađ oluşturur. Aynı zamanda, bu mùzik biçimi, toplumsal birlik ve beraberliğin pekişmesinde, iletifimin güçlendirilmesinde ve aidiyet duygusunun pekiştirilmesinde önemli bir araçtır. Bu nedenlerle, geleneksel Tùrk mùziđi ve onun eğitim yoluyla korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, kùltùrel devamlılık açasından büyük bir önem taşır. Ayrıca, bu mùzik türü, sanatsal ve özgün yapısıyla estetik ve etik değerlerin gelişimine katkı sağlar, bireylerin toplumsal sorumluluk bilincini artırır. Bu süreçte, mùziđin kùltùrel anlamını kavrama ve aktarma biçimlerindeki farklılıklar, toplumun kendini tanıma ve ifade etme biçimlerine yön verir. Dolayısıyla, geleneksel Tùrk mùziđi, sadece bir mùzik türü değil, aynı zamanda kùltùrel hafıza ve değerler bütünü zenginleştiren güçlü bir eğitim aracıdır (Güleç & Yalçın, 2025) (Aydar, 2024).

Geleneksel Tùrk mùziđi, Tùrk toplumunun tarihsel deneyimlerini, inançlarını ve ahlaki anlayışını yansıtan zengin bir kùltùrel mirastır. Türkùler, ilahiler ve klasik eserler aracılığıyla sevgi, sabır, vefa, hoşgörü ve toplumsal dayanışma gibi değerler kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Geleneksel Tùrk mùziđi genel bir ifade olması bakımından, içerisinde Tùrk halk mùziđi ve Tùrk sanat mùziđi unsurlarını birlikte barındırır. Bu yönüyle geleneksel Tùrk mùziđi, kùltùrel değerler eğitimi açasından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Geleneksel Tùrk mùziđi, tarihsel süreç boyunca yalnızca estetik bir sanat dalı olarak değil, aynı zamanda eğitici bir unsur olarak da kullanılmıştır. Türkùler, atasözleri ve deyimlerle benzer biçimde toplumsal deneyimleri ve ahlaki öğretileri aktarmıştır (Gazimihal, 2006).

Müzik yoluyla aktarılan değerler, bireylerin iç dünyasında kalıcı izler bırakmakta ve öğrenmenin daha anlamlı hâle gelmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda geleneksel Türk müziği, sahip olduğu sözlü ve ezgisel yapı sayesinde değerler eğitimi için zengin bir içerik sunmaktadır. Özellikle sözlü eserlerde yer alan temalar; doğruluk, vefa, kanaatkârlık ve sabır gibi değerleri ön plana çıkarmaktadır. Bu eserler, bireylerin toplumsal normları içselleştirmesine katkı sağlamaktadır. Klasik Türk müziği repertuarında yer alan ilahi, tevşih, Mevlevî ayinleri ve Yunus Emre güfteli eserler; insan sevgisi, hoşgörü, sabır ve tevazu gibi temel ahlaki değerlerin estetik bir dil aracılığıyla aktarılmasında önemli bir işleve sahiptir. Ayrıca makamlar, geleneksel Türk müziğinde belirli duygu durumlarını ifade eden müzikal yapılardır. Her makamın çağrıştırdığı duygusal atmosfer, değerler eğitimi açısından önemli bir işleve sahiptir. Örneğin Hüseyinî makamı huzur ve içtenliği, Rast makamı güven ve denge duygusunu, Hicaz makamı ise derinlik ve empatiyi çağrıştırmaktadır (Akdoğan, 1996). Bu duygusal çağrışımlar, bireylerin değerleri yalnızca bilişsel düzeyde değil, duygusal düzeyde de içselleştirmesine katkı sağlamaktadır.

Türk halk müziği, kültürel değerler eğitimi açısından en zengin içeriklerden birine sahiptir. Türkülerde yer alan anlatılar, toplumsal dayanışma, yardımlaşma, aile bağları ve vatan sevgisi gibi değerleri ön plana çıkarmaktadır (Gazimihal, 2006). Örneğin; Türk halk müziği repertuarında yer alan Birlik Destanı, Çanakkale Türküsü, Yüksek Yüksek Tepelere ve Yemen Türküsü gibi eserler; yardımlaşma ve dayanışma, vatan sevgisi ve aile bağları gibi temel kültürel değerlerin sözlü kültür yoluyla kuşaklar arası aktarımında önemli bir işleve sahiptir. Ağtlar empati ve sabır duygusunu geliştirirken, ninniler sevgi ve şefkati, oyun havaları ise birlik ve paylaşma kültürünü yansıtmaktadır. Bu yönüyle halk müziği, değerler eğitimi sürecinde etkili bir öğretim materyali olarak kullanılabilir (Behar, 2006).

Tasavvuf müziği, kültürel değerler eğitiminin manevi boyutunu oluşturmaktadır. İlahiler ve nefesler aracılığıyla sevgi, hoşgörü, sabır, tevazu ve insan sevgisi gibi evrensel değerler aktarılmaktadır. Mevlânâ, Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli gibi düşünürlerin eserleri, müzik yoluyla geniş kitlelere ulaşmıştır (Tanrıkorur, 2003). Bu eserler, bireylerin ahlaki gelişimini destekleyerek toplumsal barış ve birlik duygusunu güçlendirmektedir (Öztuna, 2006).

Geleneksel Türk müziği, kültürel değerler eğitimi açısından güçlü ve işlevsel bir araçtır. Makam yapısı, sözlü içerikleri, halk müziği geleneği ve tasavvufi boyutu ile sevgi, hoşgörü, dayanışma ve sabır gibi temel değerlerin aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Bu çalışma, geleneksel Türk müziğinin değerler eğitiminde daha etkin biçimde kullanılmasının kültürel süreklilik açısından önemini ortaya koymaktadır.

Bu çalışmanın amacı, geleneksel Türk müziğini kültürel değerler eğitimi bağlamında inceleyerek, bu müzik geleneğinin değer aktarımındaki rolünü ortaya koymaktır. Dolayısıyla “Günümüzde eğitim süreçlerinde kültürel değerlerin aktarımında müziğin işlevi sıklıkla vurgulanmasına rağmen, geleneksel Türk müziği’nin kültürel değerler eğitimi bağlamındaki rolü nedir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmuştur.

Yöntem

Yöntem ve literatür taramasında kullanılan yaklaşımlar, çalışmada geleneksel Türk müziği ve kültürel değerler eğitiminin teorik ve pratik boyutlarını bütünsel bir şekilde analiz etmek amacıyla çeşitli araştırma yöntemleri benimsenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; konuya ilişkin kitaplar, akademik makaleler ve bilimsel yayınlar doküman incelemesi yoluyla analiz edilmiştir. Veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüş olup literatür taramasına dayalı doküman incelemesi yöntemi esas alınmıştır. Nitel araştırmalar, sosyal ve kültürel olguların kendi bağlamı içerisinde derinlemesine incelenmesine olanak tanıyan ve anlamlandırmaya odaklanan araştırma yaklaşımlarıdır (Creswell, 2016; Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu doğrultuda araştırmada, geleneksel Türk müziği’nin kültürel değerler eğitimi bağlamındaki yeri ve işlevi, alanyazında yer alan çalışmalar üzerinden bütüncül bir bakış

açısıyla ele alınmıştır. Doküman incelemesi yöntemi, araştırma konusu ile ilgili yazılı kaynakların sistematik biçimde incelenmesini ve yorumlanmasını amaçlamaktadır (Bowen, 2009). Bu çalışmada, kültür, müzik ve değerler eğitimi alanlarında yayımlanmış bilimsel çalışmalar incelenerek kavramsal ve tematik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Veri Kaynakları ve Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri kaynağını, geleneksel Türk müziği, kültürel değerler, değerler eğitimi ve müzik eğitimi konularında yayımlanmış ulusal ve uluslararası bilimsel yayınlar oluşturmaktadır. Literatür taraması sürecinde Google Scholar, DergiPark, ERIC ve Web of Science gibi akademik veri tabanlarından yararlanılmıştır.

Tarama sürecinde “geleneksel Türk müziği”, “kültürel değerler”, “değerler eğitimi”, “müzik ve kültür” gibi Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler kullanılmıştır. Elde edilen kaynaklar; konuya uygunluk, bilimsel nitelik ve erişilebilirlik ölçütleri doğrultusunda seçilmiş ve analiz sürecine dâhil edilmiştir. Ayrıca, müzik eğitiminin çeşitli toplumsal ve kültürel bağlamlardaki uygulamalarına ilişkin karşılaştırmalı çalışmalar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, ülkemizde ve yurtdışında gerçekleştirilen uygulama ve eğitim modelleri karşılaştırılarak, geleneksel müziğin eğitim araçlarına nasıl entegre edildiği ve kültürel değerlerin aktarımında nasıl bir rol üstlendiği analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, nitel içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, yazılı metinlerde yer alan anlamlı ifadelerin sistematik bir şekilde kodlanmasını, kategorilere ayrılmasını ve temalar altında toplanmasını sağlayan bir analiz yöntemidir (Krippendorff, 2018).

Analiz süreci aşağıdaki aşamalardan oluşmuştur:

1. Literatürden elde edilen dokümanların ayrıntılı biçimde okunması,
2. Geleneksel Türk müziği ve kültürel değerler eğitimiyle ilişkili ifadelerin kodlanması,
3. Kategorilerden temaların belirlenmesi ve bulguların yorumlanması.

İçerik analizi sürecinde tümevarımsal yaklaşım benimsenmiş; temalar doğrudan literatürde yer alan bulgulardan ve kuramsal yaklaşımlardan elde edilmiştir. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla analiz süreci ayrıntılı biçimde açıklanmış, elde edilen temalar literatürdeki önceki çalışmalarla karşılaştırılarak yorumlanmıştır (Lincoln & Guba, 1985).

Bulgular

Müziğin toplumsal kimlik, aidiyet ve aidiyet duygusu üzerindeki rolüne yönelik bulgular

Geleneksel Türk müziği, toplumsal kimliğin ve aidiyet duygusunun pekiştirilmesinde merkezi bir rol oynar. Müziğin geniş kitleler tarafından benimsenmesi, paylaşılan kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılmasını sağlar. Ozanlar, aşıklar ve musiki erbabı tarafından icra edilen saz ve sözle zenginleşen bu müzik biçimleri, toplumsal dayanışma ve ortak hafıza unsuru olarak işlev görür (Türkmen, 2025).

Şiir ve ezgi arasındaki uyum, bireylerin kendi köklerine olan bağlılıklarını hissetmelerini teşvik ederken, aynı zamanda kültürel aidiyet duygusunun derinleşmesine katkıda bulunur. Bu müzik gelenekleri, kişinin kendisini ait hissettiği toplumsal yapılanmanın bir parçası olma hissini güçlendirir ve toplumsal bütünlük için ortak bir zemin oluşturur (Özdemir, 2024).

Ayrıca, müzik aracılığıyla temsil edilen tarih ve kültür unsurları, bireylerin kimlik oluşumunda ve toplumsal normlara uyum sağlamasında önemli bir araçtır. Bu bağlamda, geleneksel Türk müziği, sosyal yapıya entegre olmuş sembolik değerleri taşıyarak, aidiyet duygusunu pekiştiren ve güçlendiren bir iletişim aracıdır (Tetik, 2022).

Müziğin etik, estetik ve estetik-ahlaki boyutlarına yönelik bulgular

Geleneksel Türk müziği, etik, estetik ve ahlaki boyutlar açısından derinlemesine değerlendirilmesi gereken bir sanattır. Bu müzik türü, sadece seslerin estetik bir düzenlemesi olmanın ötesinde, insanlara etik değerler, toplumsal sorumluluklar ve ahlaki bilinç kazandırma görevi de taşır. Müzikteki biçim ve içerik, toplumun ortak değerlerini yansıtarak bireylerin ahlaki tutumlarını şekillendirir ve toplumun genel ruh halini yansıtarak ortak kültürel kodların oluşmasına katkı sağlar (Koç & Tutuş, 2024).

Aynı zamanda, müzik dinleme ve icra etme süreçleri, estetik yargılar ve etik ilkeler ışığında değerlendirilmelidir. Estetik boyut, müziğin duygusal ve biçimsel zenginliğini içerirken, ahlaki boyut ise bu estetiğin toplum yararına ve etik ilkelerle uyumlu biçimde kullanılmasını sağlar. Bu iki boyut arasında dengeli bir ilişki kurmak, geleneksel Türk müziğinin toplumsal işlevselliğini artırır ve kültürel değerlerin nesiller boyu aktarımını destekler. Bu nedenle, müziğin etik ve estetik yönlerini bütüncül bir perspektifle ele almak ve ona uygun eğitim yaklaşımları geliştirmek, kültürel mirasın sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşır.

Türkiye eğitim sisteminde geleneksel Türk müziği ile ilgili uygulamaların örnekleri

Türkiye eğitim sisteminde geleneksel Türk müziğine ilişkin uygulamalar çeşitli alanlarda kendisini göstermektedir. Bunların başında müzik derslerinde geleneksel enstrümanların tanıtımı ve icra edilmesi yer almaktadır. Öğrencilerin solfej ve ritim çalışmalarını geleneksel çalgılarla yapmaları, kültürel bağların güçlenmesine katkı sağlar. Ayrıca, müzik korolarında ve halk dansları etkinliklerinde geleneksel ezgilerin kullanılmasına özen gösterilmektedir. Okullarda düzenlenen kültürel etkinliklerde, zeybek, horon gibi halk dansları ve şarkılar sergilenir. Bu uygulamalar, gençlerin kültürel kimliklerini benimsemelerine ve korumalarına olanak tanımaktadır (Şen & Önalın, 2022).

Ayrıca, müzik eğitiminde geleneksel Türk müziği kuramlarının öğretimine özel önem verilmektedir. Öğretmenler, bir yandan temel makam ve usulleri anlatırken, öte yandan yerel ve yöresel müziklerle ilgili atölye çalışmalarına yer verirler. Dijital platformlar ve eğitim teknolojileri aracılığıyla da geleneksel müzik içerikleri öğrencilere ulaştırılmaktadır. Çeşitli projeler ve yarışmalarla, geleneksel müzik performansları desteklenmekte ve yaygınlaştırılmaktadır. Bu uygulamalar, müzik eğitiminin kültürel değerlerle bütünleşmesini sağlayarak, kuşaktan kuşağa aktarılan geleneksel öğelerin sürdürülebilirliğini hedeflemektedir. Sonuç olarak, eğitim kurumlarında geleneksel Türk müziğinin yaşatılması ve kültürel değerlerin nesiller arası aktarımı yönünde çeşitli yenilikçi ve sürdürülebilir uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Müzevi ve dijital platformların rolüyle değerler eğitiminin güçlendirilmesi çerçevesine yönelik bulgular

Geleneksel Türk müziği ve kültürel değerlerin eğitiminde müzelerin ve dijital platformların rolü oldukça önem arz etmektedir. Müze ortamları, geleneksel müziğin tarihsel ve kültürel bağlamını somutlaştırarak, katılımcılara özgün deneyimler sunar (Canyakan, 2024). Bu sayede, genç nesillerin müzik ve kültürel değerlerle doğrudan etkileşimi sağlanmakta, geleneksel müzik unsurlarının anlamı ve önemi pekiştirilmektedir.

Aynı zamanda, müzeler aracılığıyla korunan ve sergilenen materyaller, kültürel muhafazanın yanı sıra, müzikle bağlantılı tarih ve hikâyeleri de yaşatmaktadır. Dijital platformlar ise, coğrafi sınırlamaları ortadan kaldırarak daha geniş kitlelere ulaşmayı kolaylaştırır. Sanal sergiler, etkileşimli eğitim materyalleri ve çeşitli multimedya içerikler sayesinde, geleneksel Türk müziğinin öğeleri gençlere ve öğrencilere aktarılırken açıklık ve erişilebilirlik artar (Parmaksız, 2022).

Türkiye ve dünyadan karşılaştırmalı örnekler üzerine yönelik bulgular

Dünyada geleneksel müzik eğitimi, kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir araç olarak görülmektedir. Her ülkenin kendi özgün müzik gelenekleri ve öğretim yaklaşımları bulunmaktadır. Örneğin, Batı ülkelerinde klasik müzik eğitimi, konservatuvarlar

ve oda müziği toplulukları aracılığıyla sistematik bir şekilde yaygınlaşırken, Afrika ve Asya toplumlarında geleneksel ezgiler ve ritimler, topluluk içi ritüeller ve halk musikisiyle bütünleşmiştir (Güleç & Yalçın, 2025). Bu farklı yaklaşımlar, kültürel kimliğin ve aidiyet duygusunun pekiştirilmesinde müziğin üzerinde oynadığı rolü ortaya koymaktadır.

Türkiye’de ise geleneksel Türk müziği, tarihsel süreçte dini, sosyal ve kültürel yapılarla iç içe gelişmiş; bu müzik türü, söz konusu öğeleri taşıyan en önemli araçlardan biri olmuştur (TÜRLER) (Şengül, 2023). Karşılaştırmalı örneklerde ise, Japonya’da gagaku adı verilen geleneksel müzik eğitiminin, kültürel mirasın korunması ve nesillere aktarılması açısından büyük önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca, İtalya’da rönesans dönemine ait müzik eğitimleri hem sanatsal hem de kültürel değerlerin sürdürülebilirliğine hizmet eden programlar içermektedir (Yeniyeğin, 2025).

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, geleneksel Türk müziği’nin kültürel değerler eğitimi bağlamındaki yeri ve işlevi, alanyazında yer alan çalışmalar doğrultusunda nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Geleneksel Türk Müziği’nin kültürel değerlerin kuşaklar arası aktarımında etkili bir araç olarak değerlendirildiğini ve değerler eğitimi sürecinde önemli bir işlev üstlendiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, müziğin yalnızca estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal anlamların taşıyıcısı olduğu yönündeki kuramsal yaklaşımlarla örtüşmektedir.

Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde, geleneksel Türk müziği’nin özellikle milli kimlik, manevi değerler, toplumsal dayanışma, aidiyet duygusu, saygı ve hoşgörü gibi değerlerin aktarımında ön plana çıktığı görülmektedir. Türkü, ilahi ve klasik Türk müziği eserlerinin sözlü yapılarının kültürel belleği yansıttığı; ezgisel özelliklerinin ise bireylerin duygu dünyasına hitap ederek değerlerin içselleştirilmesini kolaylaştırdığı vurgulanmaktadır. Bu bulgu, müziğin duyuşsal öğrenme alanındaki etkisine dikkat çeken önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, literatürde yer alan çalışmaların büyük bir bölümünün kuramsal ve betimleyici nitelikte olduğu, uygulamaya dayalı ve ampirik araştırmaların sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Özellikle eğitim ortamlarında geleneksel Türk müziği’nin değerler eğitimi kapsamında nasıl, ne ölçüde ve hangi yöntemlerle kullanıldığına ilişkin somut örneklerin yeterince ortaya konulmadığı görülmektedir. Bu durum, alandaki bilgi birikiminin derinleşmesi açısından önemli bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, geleneksel Türk müziği’nin kültürel değerler eğitimi açısından güçlü bir potansiyele sahip olduğu; ancak bu potansiyelin eğitim süreçlerine sistematik ve bilinçli bir şekilde yansıtılabilmesi için kuramsal yaklaşımların uygulama temelli çalışmalarla desteklenmesi gerektiği söylenebilir. Araştırma bulgularının, müzik eğitimi ve değerler eğitimi alanlarında yapılacak çalışmalara kuramsal bir çerçeve sunduğu düşünülmektedir. Bu müzik türü, tarih boyunca kuşaktan kuşağa aktarılan melodiler, sözler ve ezgiler aracılığıyla toplumun ortak değerlerini ve kültürel kimliğini pekiştirmiştir. Ayrıca, geleneksel müzik uygulamaları, toplumsal yapıya uygun davranış biçimlerini ve ahlaki değerleri de yansıtarak, bireylerin özsaygı ve aidiyet duygularını geliştirmede etkilidir. Bu bağlamda, müzik eğitimi gören bireylerin, sadece sanatını değil, aynı zamanda gelenek, tarih ve toplumsal değerler hakkında da derin bir anlayış kazandığı görülmektedir. Buradan hareketle geleneksel Türk müziği, sadece bir sanat formu olmaktan öte, toplumsal ve bireysel kimliği şekillendiren güçlü bir eğitim ve kültürel aktarım aracıdır. Bu bağlamda, müziğin toplumsal yaşamın her alanında aktif kullanılması, kültürlerarası iletişimi güçlendirecek ve sürdürülebilir kültürel değerlerin inşasında temel bir unsur olacaktır.

Öneriler

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Eğitimciler, değerler eğitimi sürecinde geleneksel Türk müziği eserlerini bilinçli ve amaçlı bir şekilde ders içeriklerine entegre edebilir.

- Mùzik òđretmenleri ve sınıf òđretmenleri, tùrkù ve klasik Tùrk mùziđi eserlerini yalnızca mùzikal aııdan değil, sùz iıerikleri ve taşıdıkları kùltùrel değerler bağlamında da ele alabilir.
- Òđretim programlarında, geleneksel Tùrk mùziđi'nin kùltùrel değerler eğitimindeki rolünü vurgulayan etkinlik ve kazanımlara daha fazla yer verilebilir.
- Okul iıi ve okul dışı kùltùrel etkinliklerde geleneksel Tùrk mùziđi temelli uygulamalar artırılarak òđrencilerin kùltùrel farkındalıkları desteklenebilir.

Araştırmacılaraya Yùnelik Òneriler

- Gelecek araştırmalarda, geleneksel Tùrk mùziđi'nin değerler eğitimi ùzerindeki etkisini ortaya koymaya yùnelik uygulamalı ve deneysel ıalışmalar yapılabilir.
- Farklı eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise) geleneksel Tùrk mùziđi temelli değerler eğitimi uygulamalarının karşılaştırılmal olarak incelendiği araştırmalar tasarlanabilir.
- Nitel araştırmaların yanı sıra karma yùntemli ıalışmalarla alana daha kapsamlı veriler kazandırılabilir.
- Òđretmen ve òđrenci gùrùřlerine dayalı saha araştırmaları ile literatùrde ortaya konulan kuramsal yaklaşımlar desteklenebilir.

Yazar Katkısı / Author Contribution

Yazarlar eşit katkıda bulunmuştur / The authors contributed equally.

Finansman ve Teřekkùr / Funding and Acknowledgements

Uygulanamaz / Not applicable.

ıııkar ıatışması / Disclosure statement

Yazarlar ıııkar ıatışması olmadığını belirtmiştir / The authors report there are no competing interests to declare.

Etik kurul beyanı / Ethics committee declaration

Uygulanamaz / Ethics committee declaration not applicable

Yapay zeka beyanı / Artificial intelligence declaration

Ùretken yapay zekâ desteği yoktur / No generative artificial intelligence support was used.

Veri erişilebilirliği / Availability of data

Uygulanamaz / Data sharing not applicable.

Orcid

Zafer Eren <https://orcid.org/0000-0002-4652-5924>

Ali Nùnùkođlu <https://orcid.org/0000-0001-7131-7871>

Kaynakıa

- Akdođu, O. (1996). *Tùrk musikisinde makamlar ve duygusal etkileri*. İzmir: Ege Ùniversitesi Yayınları.
- Aydar, H. (2024). Mùzik ve kùltùrel kimlik ilişkisi bağlamında geleneksel mùziklerin eğitsel işlevi. *Kùltùr ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 45–60.
- Behar, C. (2006). *Ařk olmayınca meřk olmaz: Geleneksel Osmanlı/Tùrk mùziđinde òđretim ve intikal*. Yapı Kredi Yayınları.

- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40.
- Canyakan, S. (2024). Kùltùrel mirasın aktarımında mùzelerin eğitsel rolù. *Mùze ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 33–49.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (Çev. M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gazimihal, M. R. (2006). *Tùrk halk mùziđi ve meseleleri*. Ankara: Kùltür Bakanlığı Yayınları.
- Gùleç, İ., & Yalçın, S. (2025). Kùresel ve yerel bağlamda mùzik eğitimi ve kùltùrel değerler. *Uluslararası Mùzik Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 12–28.
- Koç, M., & Tutuş, A. (2024). Mùzik, estetik ve ahlaki değerler ilişkisi. *Eğitim ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 89–104.
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Özdemir, S. (2024). Mùzik ve aidiyet duygusu: Kùltùrel kimlik bağlamında bir değerlendirme. *Toplum ve Kùltür Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 61–77.
- Öztuna, Y. (2006). *Tùrk musikisi: Akademik klasik Tùrk sanatı musikisi'nin ansiklopedik sùzlùđù*. Ankara: Orient Yayınları.
- Parmaksız, R. (2022). Dijital platformlar aracılığıyla kùltùrel değerlerin aktarımı. *Eğitim Teknolojileri ve Kùltür Dergisi*, 3(2), 101–117.
- şakalar, E. (2024). Geleneksel Tùrk mùziđinde kùltùrel bellek ve aktarım. *Mùzikoloji Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 25–41.
- řengùl, T. (2023). Tùrk modernleşmesi sùrecinde mùzik ve kadın. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 11(2), 108–126.
- şen, Y., & Önalın, O. (2022). Tùrkiye'de mùzik eğitimi uygulamalarında geleneksel mùziđin yeri. *Gùzel Sanatlar Eğitimi Dergisi*, 6(2), 73–88.
- Tarırkorur, C. (2003). *Osmanlı dönemi Tùrk musikisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tetik, M. (2022). Kùltùrel semboller ve mùzik yoluyla kimlik inşası. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 211–226.
- Tùrkmen, U. (2025). Ozanlık geleneği ve toplumsal hafıza. *Halk Kùltürü Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 1–18.
- Yeniyeğin, E. (2025). Geleneksel mùzik eğitiminde kùltùrel sürdürülebilirlik: Karşılaştırılmal bir inceleme. *Uluslararası Kùltür ve Eğitim Dergisi*, 11(1), 40–58.
- Yıldırım, A., & şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yùre, S. (2011). Mùzik eğitiminin duyuşsal øđrenme alanına etkisi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 215–230.